

การดำเนินงานศูนย์วิชาการจังหวัดของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 8

นายสะอาด คำมา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-898-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017118 ; 10313229

THE OPERATION OF PROVINCIAL RESOURCE CENTER
OF THE OFFICE OF PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION,
EDUCATIONAL REGION EIGHT

MR. SA-AD KHAMMA

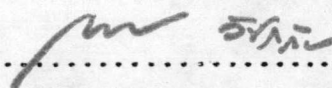
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Administration
Graduate School
Chulalongkorn University

1991

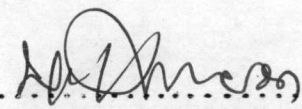
ISBN 974-578-898-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การดำเนินงานศูนย์วิชาการศึกษาจังหวัดของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เขตการศึกษา 8
โดย นายสอาด คำมา
ภาควิชา บริหารการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์สวัสดิ์ จงกล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อำนวยให้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นส่วนตัวของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. อวาร วีชรักษ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุณี เนรชอด)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์สวัสดิ์ จงกล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. นิพนธ์ ไทพานิช)

สอาก คำมา : การดำเนินงานศูนย์วิชาการจังหวัดของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เขตการศึกษา 8 (THE OPERATION OF PROVINCIAL RESOURCE CENTER OF THE
OFFICE OF PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION, EDUCATIONAL REGION EIGHT)
อ.ที่ปรึกษา : อ.สวัสดิ์ จงกล, 216 หน้า. ISBN 974-578-898-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาการดำเนินงานและปัญหาการดำเนินงานศูนย์วิชาการ
จังหวัดของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 8 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้เกี่ยวข้องกับ
การดำเนินงานของศูนย์วิชาการจังหวัด 80 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม
และแบบศึกษาเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า

1. งานดำเนินการทั่วไป มีการดำเนินงานธุรการสารบรรณ โดยจัดทำสถิติข้อมูล จัดระบบและ
นำเสนอข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง มีการประสานการดำเนินงานศูนย์วิชาการ การวางแผน โดยจัดทำเป็น
แผนปฏิบัติการประจำปี มีการบูรณาการโครงการจัดทำเป็นปฏิทินปฏิบัติงาน และมีการประเมินผลประจำปี
และจัดทำรายงานผลเผยแพร่ 2. งานผลิตมีการวางแผนการผลิต การผลิตจัดหา และพัฒนาสื่อการเรียน
การสอนเป็นสื่อต้นแบบ มีการบำรุงรักษา ซ่อมแซม สื่อ เครื่องมืออุปกรณ์โดยจัดทำทะเบียน จัดเจ้าหน้าที่ดูแล
รักษาและตรวจสอบสภาพอยู่เสมอ 3. งานบริการมีการเก็บสื่ออุปกรณ์ โดยจัดระบบการเก็บแยกตามประเภท
เป็นหมวดหมู่ มีการจัดห้องสมุดสื่อโดยมีเจ้าหน้าที่บรรณารักษ์ให้บริการและจัดทำระเบียบในการให้บริการ
กิจกรรมการให้บริการมีการให้ยืม บริการผลิต ซ่อมบำรุงสื่อเครื่องมือ อุปกรณ์ในศูนย์วิชาการ และจัดศูนย์
เคลื่อนที่ มีบริการให้ความรู้ทางวิชาการ โดยการสาธิต อบรม ประึกษาแนะแนว ให้การสนับสนุนกิจกรรม
การนิเทศ และการบริหารโดยการผลิตเอกสารสื่อต่าง ๆ บริการสื่อเครื่องมือโสตทัศนูปกรณ์และบุคลากร
ในกิจกรรมที่จัดขึ้น การประชาสัมพันธ์แนะนำศูนย์วิชาการจังหวัดได้จัดทำจุลสาร หรือวารสารตลอดจนแนะนำ
กับผู้มาใช้บริการ 4. งานพัฒนามีการวิจัยค้นคว้าทดลองเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน
มีการพัฒนาการเรียนการสอนโดยจัดทำแผนการสอนพัฒนาครูผู้สอน วิจัยทดลองเกี่ยวกับการสอน นิเทศการ
สอน ตลอดจนให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิต การใช้ การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ปัญหาการดำเนินงานที่พบ
ส่วนใหญ่คือ บุคลากรไม่เพียงพอ ขาดแหล่งศึกษาค้นคว้าเพื่อการวิจัย การนิเทศทำได้ไม่ทั่วถึง การพัฒนาศูนย์
วิชาการกลุ่มโรงเรียนขาดความต่อเนื่อง เพราะมีการเปลี่ยนแปลงคณะทำงานบ่อย

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
.....

SA-AD KHAMMA : THE OPERATION OF PROVINCIAL RESOURCE CENTER OF THE
OFFICE OF PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION, EDUCATIONAL REGION EIGHT.
THESIS ADVISOR : MR. SWAT CHONGKOL, 216 PP. ISBN 974-578-898-8

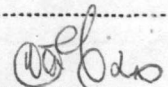
The purpose of this research was to study the operation and of operation problems faced by educational center of the provincial primary educational office, educational region 8. The subjects were 80 staffs related to the educational center. The instruments used in the study were interview form, questionnaire and documentary study form.

Findings were as follows:

1. The general operation work - There are the documentary and registration department conducting statistical and data recording, systematizing and proposing related information. Also, there are coordinating among the educational centers, preparing annual operation plan, integrating and evaluating projects as annual operation plan and reporting work result to publicize. 2. The production work - there are production planning, providing, and producing and developing originally instructional aids. Besides, there are maintaining, repairing and registering the instruments. There are the officials cleaning and checking off the fools regularly as well. 3. The service work - there are keeping the aids by classifying categorically, arranging aid library serviced and systematized by the librarians. The service activity consists of borrowing, production service, maintaining aids and instruments in the center and holding the mobile center which publicize knowledge by demonstrating, training, consulting and guiding; moreover, there are the supporting supervisory activity, the administration by produce various aids and audio-visual aids and personnel serviced when holding the activity. The handout or publicity were produced to promote the educational center and to recommend to people in service. 4. The development work - there are the research, investigation and experiment concerning the operation of primary school educational centers. The lesson plan was conducted to develop the instruction and teachers. There are the experimental research on the instruction, instructional supervision to the extent of giving knowledge about producing, utilization and development instructional aids.

Operation problems mostly found were personnel inadequacy, the shortages of searching place, uncovered supervision including the incontinance of center development owing to the change working committee frequently.

ภาควิชา บริหารการศึกษา
สาขาวิชา นิเทศการศึกษาและพัฒนาลัทธิสูตร
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์สวัสดิ์ จงกล อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขงานวิจัยด้วยความเอาใจ ใส่อย่างสม่ำเสมอ และผู้วิจัยยังได้รับความกรุณาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญมี เณรยอด ผู้ช่วยศาสตราจารย์วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ ดร. นิพนธ์ ไทยพานิช ในการให้คำแนะนำ ปรึกษาเป็นอย่างดียิ่งตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แนะนำห่วงใยเสมอมา วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ อาจารย์เต็ม แยมเสมอ อาจารย์บัญชา แก้วกัญชร อาจารย์นิสิฐ นาครำไพ อาจารย์กวี เ็นงศรี เป็นอย่างสูงที่ กรุณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ตลอดจนให้เอกสารและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่าง ยิ่งแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการประถมศึกษาจังหวัด 8 จังหวัดในเขตการศึกษา 8 และคณะ ทำงานศูนย์วิชาการจังหวัดที่ให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามในการวิจัย ตลอดจนให้เอกสารใน การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนในการวิจัย อาจารย์เกศริน คำมา เด็กหญิงทัชชญา คำมา เพื่อนศึกษานิเทศก์ในสำนักงานประถมศึกษา จังหวัดพะเยา พร้อมทั้งเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และให้กำลังใจตลอดมา

หากงานวิจัยเล่มนี้มีส่วนประโยชน์ต่อวงการศึกษา ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีนี้แต่คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ให้กำเนิดและส่งเสริมการศึกษาของลูกอย่างดีเสมอมา และขอบแต่ครูบาอาจารย์และผู้มี พระคุณทุกท่าน

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	
กิตติกรรมประกาศ.....	
สารบัญตาราง.....	

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความจำเป็นและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
	ขอบเขตของการวิจัย.....	5
	คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	6
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	7
	การนำเสนอผลการวิจัย.....	11
2	ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
	ความหมายของศูนย์วิชาการ.....	12
	ความจำเป็นของศูนย์วิชาการ.....	13
	ศูนย์วิชาการกับการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา.....	15
	งานดำเนินการทั่วไปของศูนย์วิชาการ.....	20
	งานผลิตของศูนย์วิชาการ.....	31
	งานบริการของศูนย์วิชาการ.....	37
	งานพัฒนาของศูนย์วิชาการ.....	43
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	50

3	วิธีดำเนินการวิจัย.....	53
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	53
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	53
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
	ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	56
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	58
4	วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
	ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม.....	59
	- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ และตอบแบบสอบถาม.....	61
	- ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานตาม ขอบข่ายงานภายในศูนย์วิชาการจังหวัด.....	63
	- ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานศูนย์วิชาการ จังหวัดของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 8 ตามขอบข่ายงาน 4 งานคือ งานดำเนินการทั่วไป งานผลิตของศูนย์วิชาการ จังหวัด งานบริการของศูนย์วิชาการจังหวัด งาน พัฒนาของศูนย์วิชาการจังหวัด.....	110
	ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร.....	129

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	134
สรุปผลการวิจัย.....	134
อภิปรายผล.....	140
ข้อเสนอแนะ.....	149
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	150
บรรณานุกรม.....	151
ภาคผนวก.....	154
ประวัติผู้เขียน.....	216

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและค่าร้อยละของการเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์และ แบบสอบถาม.....	57
2	สถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์และตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ ฐานะการ วุฒิการศึกษาและการอบรมหรือสัมมนา เกี่ยวกับเรื่องศูนย์วิชาการ.....	61
3	การดำเนินงานจัดทั่วไปเกี่ยวกับงานธุรการของ ศูนย์วิชาการจังหวัด.....	63
4	การดำเนินงานจัดทั่วไปเกี่ยวกับงานประสานงานศูนย์วิชาการ จังหวัด.....	66
5	การดำเนินงานจัดทั่วไปเกี่ยวกับงานวางแผนของ ศูนย์วิชาการจังหวัด.....	69
6	การดำเนินงานจัดทั่วไปเกี่ยวกับงานประสานงานกิจกรรม โครงการ ต่าง ๆ ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด.....	73
7	การดำเนินงานจัดทั่วไปเกี่ยวกับงานประเมินผลและ รายงานผลการดำเนินงานศูนย์วิชาการ.....	74
8	การดำเนินงานผลิตเกี่ยวกับงานวางแผนการผลิตสื่อ การเรียนการสอนของศูนย์วิชาการจังหวัด.....	76
9	การดำเนินงานผลิตเกี่ยวกับงานจัดหาและผลิตสื่อการเรียน การสอนของศูนย์วิชาการจังหวัด.....	79
10	การดำเนินงานผลิตเกี่ยวกับงานพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ของศูนย์วิชาการจังหวัด.....	82
11	การดำเนินงานผลิตเกี่ยวกับงานบำรุงรักษาและซ่อมแซม สื่ออุปกรณ์และ เครื่องมือศูนย์วิชาการ.....	83

ตารางที่

หน้า

12	การดำเนินงานบริการของศูนย์วิชาการจังหวัดเกี่ยวกับ งานจัดเก็บสื่ออุปกรณ์และเครื่องมือ.....	85
13	การดำเนินงานบริการของศูนย์วิชาการจังหวัดเกี่ยวกับ งานห้องสมุดสื่อ.....	88
14	การดำเนินงานบริการของศูนย์วิชาการจังหวัดเกี่ยวกับ งานให้บริการของศูนย์วิชาการ.....	90
15	การดำเนินงานบริการศูนย์วิชาการจังหวัดเกี่ยวกับ งานประชาสัมพันธ์และนำศูนย์วิชาการ.....	94
16	การดำเนินงานพัฒนาของศูนย์วิชาการจังหวัดเกี่ยวกับ งานวิจัยและพัฒนาการดำเนินงานศูนย์วิชาการ.....	96
17	การดำเนินงานพัฒนาศูนย์วิชาการจังหวัดเกี่ยวกับ งานพัฒนาการเรียนการสอน.....	98
18	การดำเนินงานพัฒนาศูนย์วิชาการจังหวัดเกี่ยวกับ งานนิเทศติดตามผลการดำเนินงานศูนย์วิชาการ.....	103
19	การดำเนินงานพัฒนาศูนย์วิชาการจังหวัดเกี่ยวกับ งานให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการผลิตและการใช้ เครื่องมือและอุปกรณ์แก่ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน.....	106
20	การดำเนินงานพัฒนาศูนย์วิชาการจังหวัดเกี่ยวกับ งานให้ความร่วมมือและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับการสอน.....	108
21	ปัญหาการดำเนินงานศูนย์วิชาการจังหวัดของสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 8 เกี่ยวกับ ขอข่างานดำเนินการทั่วไป.....	110

ตารางที่		หน้า
22	ปัญหาการดำเนินงานศูนย์วิชาการจังหวัดของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 8 เกี่ยวกับข้อบกพร่องงานผลิตของศูนย์วิชาการ.....	114
23	ปัญหาการดำเนินงานศูนย์วิชาการจังหวัดของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 8 เกี่ยวกับข้อบกพร่องงานบริการของศูนย์วิชาการจังหวัด.....	117
24	ปัญหาการดำเนินงานศูนย์วิชาการจังหวัดของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 8 เกี่ยวกับข้อบกพร่องงานพัฒนาศูนย์วิชาการจังหวัด.....	121
25	ปัญหาการดำเนินงานศูนย์วิชาการจังหวัดของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 8 เกี่ยวกับข้อบกพร่องงานพัฒนาศูนย์วิชาการจังหวัด (งานพัฒนาการเรียนการสอน).....	125
26	ข้อมูลที่ ได้จากการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปี งบประมาณ 2533.....	129
27	ข้อมูลที่ ได้จากการศึกษาปฏิทินปฏิบัติงานประจำปี งบประมาณ 2533.....	132
28	ข้อมูลจากการศึกษารายงานผลการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2533.....	133